



ROMÂNIA

CONSILIUL DE MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII CONVENȚIEI ONU
PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Autoritate autonomă sub control Parlamentar

Str. Nerva Traian nr. 3, sector 3, București; tel. +40 21 371 27 66; fax +40 21 371 27 58;
e-mail: secretariat@consiliuldemonitorizare.ro; web: www.consiliuldemonitorizare.ro

Nr. 1552/08.06.2023

APROB,
PREȘEDINTE

Dr. Emanuel Gabriel BOTNARIU



R A P O R T

privind vizita de monitorizare desfășurată la Centrul de Recuperare și Reabilitare
Neuropsihiatrică „Luduș”, Jud. Mureș

Sumar :

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei de monitorizare inopinate desfășurată la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică „Luduș”, Jud. Mureș, efectuată în temeiul prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități este structurat în trei secțiuni, după cum urmează:

- I. Cadrul general și organizarea vizitei
- II. Constatările rezultate din vizita efectuată
- III. Recomandări

I. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Ordinul nr. 121 din 11.05.2023, președintele Consiliului de Monitorizare a dispus efectuarea unei vizite de monitorizare inopinată în perioada 16.05.2023-19.05.2023 la **Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică „Luduș”**, Jud. Mureș, denumit în continuare „C.R.R.N.” sau „centru”.

Din echipa de vizitare au făcut parte [redacted], inspector de monitorizare în cadrul Consiliului de Monitorizare, în calitate de coordonator al echipei, [redacted] și [redacted], experți independenți, **reprezentanți ai societății civile.**

II. Constatările rezultate în urma vizitei de monitorizare.

1. Descrierea serviciului social

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică „Luduș”, Jud. Mureș, este o instituție fără personalitate juridică, cu o capacitate de maxim 88 de locuri și ocupate 83.

Serviciul Social C.R.R.N. Luduș este înființat prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș nr.82/27.05.2014, cod serviciu 8790CR-D-II, având sediul în Luduș, județul Mureș, strada Crinului, nr.30 A, cod postal 545200, telefon 0265 210 657, fax: 0265 210 637 și e-mail: crrnludus@yahoo.com. Acesta este în subordinea furnizorului DGASPC Mureș, acreditat conform certificatului de acreditare seria AF, nr. 00504/23.04.2014, eliberat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. În prezent centrul nu deține licență de funcționare valabilă și funcționează în baza Planului de restructurare aprobat și înregistrat de ANPDPA sub nr. 796/28.12.2022.

Din documentele puse la dispoziția echipei de monitorizare, centrul se află în curs de implementare a unui Plan de Restructurare aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Mureș cu nr.178/2021, actualizat conform Ordinului NR. 635/2022 și avizat cu numărul 24013/ANPDPA/DDPD//MI/26.08.2021.

Potrivit acestui plan C.R.R.N. Luduș se restructurează prin:

- înființarea unui CABR = Centru de Abilitare și Reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități LUDUS, cu o capacitate de 50 locuri, pentru un număr de 50 de beneficiari cu dizabilități neuro-psihice și mentale, cu nevoi individuale de sprijin în mod regulat/secvențial. CABR Ludus va funcționa ca serviciu social de tip rezidențial, în locația existentă a centrului din Ludus, județul Mureș, str.Crinului, nr.30 A, oferind: gazduire pe perioadă determinată, masa și cazarmament, precum și desfășurarea activităților specifice - abilitare/reabilitare. Activitățile desfășurate vor fi centrate pe abilitare și reabilitare, în acord cu nevoile individuale specifice, în condiții de confort, siguranță și igienă, având drept scop dezvoltarea potențialului personal al fiecărui beneficiar, în funcție de disponibilitatea psihică/simptomatologie, de evoluția bolii, servicii care vor fi furnizate cu specialiștii din CABR Ludus;
- Înființarea a 4 LMP, Locuința Maxim Protejată, cu o capacitate de 6 locuri fiecare, pentru un număr total de 24 de beneficiari, cu nevoi individuale de sprijin

secvențial/minim/deloc care vor participa activ în procesul de dezvoltare și de consolidare a deprinderilor de viață independentă, în funcție de gradul de dezvoltare fizică și psihică al fiecăruia, prin achiziția a 4 (patru) imobile, în Ludus și/sau localități limitrofe;

- înființarea unui Centru de Zi, în localitatea Ludus, jud. Mureș, str. Crinului nr. 30A, pentru persoanele cu dizabilități din locuințele protejate înființate și din comunitate. Centrul de Zi „Speranța” ar urma să funcționeze în incinta centrului rezidențial existent, pe un palier distinct, la parterul imobilului, astfel încât să se asigure facil și accesul persoanelor cu dizabilități din comunitate la acest serviciu, fără a se încălca intimitatea rezidenților din CAbR. Spațiile de terapie și de recuperare destinate rezidenților CAbR vor fi relocate de la parterul imobilului la etajul I, în noile spații eliberate ca urmare a reducerii capacității centrului de la 108 la 50 beneficiari. Spațiile destinate centrului de zi își vor menține accesibilitățile (rampă la intrare, lățimea ușilor și lipsa pragurilor care permit accesul persoanelor cu dizabilități locomotiv, afișarea activităților în limbaj adaptat, cu pictograme și în limbaj Braille, toaletă accesibilă, etc);

În august 2022 a fost admisă finanțarea proiectului „Pași spre viitor” depus de D.G.A.S.P.C. Mureș din cadrul Programului de Interes Național, sesiunea a 8-a, proiect care prevede înființarea a 4 Locuințe Maxim Protejate (LMP) pe raza orașului Luduș.

Structura de personal a centrului, conform organigramei și a statului de funcții, cuprinde 108 de posturi din care 72 sunt ocupate după cum urmează:

Denumirea funcției	Nr. posturi în statul de funcții	Posturi vacante
Șef centru	1	0
Medic de specialitate	1	1
Asistente medicale	13	1
Infirmieri cu calificări în domeniu	39	13
Supraveghetor noapte	4	4
Ergoterapeut	5	2
Animator	5	2
Asistent social	2	0
Educator	1	0
Psiholog	1	1
Psihopedagog	1	0
Kinetoterapeut	1	0
Fiziokinetoterapeut	1	1
Maseur	1	1
Personal administrativ	32	10

Structura centrului pe etaje:

- la palierul I, 36 persoane cu dizabilitati de sex masculin;
- la palierul II, 12 persoane cu dementa Alzheimer;
- la palierul III, 36 de persoane cu dizabilitati de sex feminin.

Astfel, avem:

- **parter:**
 - 4 birouri (șef centru, administrativ, contabilitate, asistent social)
 - Cabinet medical (cabinet asistente, sală tratament, izolator) cu 3 băi
 - Cabinet ergoterapie cu baie proprie, sală de relaxare
 - Sala vizitatori
 - Depozit (efecte, detergenți, medicamente)
 - 2 băi femei și bărbați, o baie angajați
- **etajul I cu:**
 - 12 dormitoare cu câte 3 paturi și baie proprie
 - 1 baie cu cadă
 - Vestiar personal cu baie proprie
 - 2 magazii
 - 1 cameră de zi
- **etajul II cu:**
 - 12 dormitoare cu câte 3 paturi și baie proprie
 - 1 baie cu cadă
 - Vestiar personal cu baie proprie
 - 2 magazii
 - 1 cameră de zi
- **etajul III cu:**
 - 12 dormitoare cu câte 3 paturi și baie proprie
 - 1 baie cu cadă
 - Vestiar personal cu baie proprie
 - 2 magazii
 - 1 cameră de zi
- **CORP 2 - CANTINA are o structură de tipul S+P compusă din:**
 - subsol cu:
 - Spălătorie (triere, înmuiere, spălătorie mecanică, storcător, uscat/călcat)
 - Vestiar femei cu grup sanitar
 - Vestiar bărbați cu grup sanitar
 - 7 depozite
 - **parter cu:**
 - Bucătărie (caldă, rece) cu circuite separate

- Grup sanitar
 - Vestiar (alb, cenușiu)
 - Recepție marfă
 - Spălător (mâini, vase, veselă)
 - Sală de mese cu 90 de locuri
- **CORP 3 - CENTRALĂ TERMICĂ ȘI REMIZĂ PSI compusa din:**
- centrală termică
 - stație hidrofor, PSI
- **CORP 4 ATELIER ȘI GARAJ compus din:**
- atelierul de intretinere
 - garajul auto
 - morga

În zona exterioara a fost amenajat un uscator de rufe, folosit în sezonul cald. Centrul este dotat cu un generator de curent de mare putere, care a fost utilizat de cateva ori în ultimii ani, în cazul întreruperii furnizarii de energie electrică de către furnizor.

2. Beneficiari

Vârsta beneficiarilor:

18-19 ani	20-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-59 ani	60-69 ani	70-79 ani	80-89 ani	Peste 90 ani
-	34	11	9	10	5	4	1	0

Beneficiarii sunt persoane cu dizabilități încadrate în grad de handicap, după cum urmează:

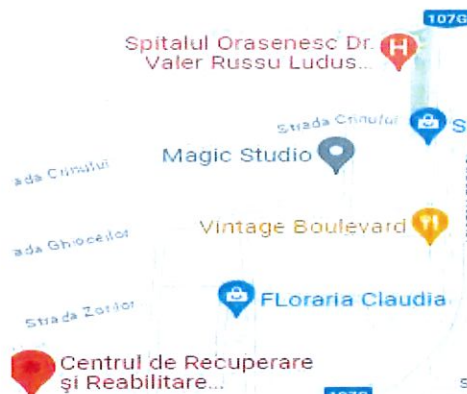
Tipul de dizabilități:

Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mintal	Neuropsihic	Asociat	HIV/SIDA	Boli rare	Surdocecitate
2	-	-	-	58	15	8	-	-	-

Gradul de handicap:

Grav cu asistent personal	Grav	Accentuat	Mediu/ușor
23	25	28	7

Aparent, la data vizitei, centrul găzduia un număr de 80 de beneficiari din totalul de 83. 1 beneficiar era în vizită în familie, iar alții 2 erau internați la Spitalul Orășenesc Dr. Valer Russu Luduș - Secția Psihiatrie, care se află în vecinătatea centrului și au fost transportați cu ambulanța.

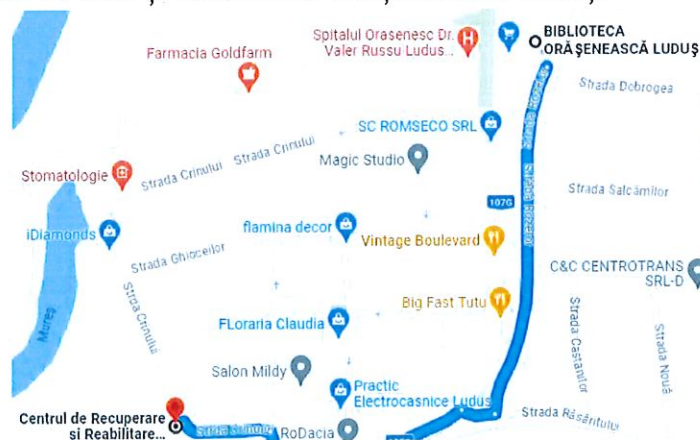


3. Respectarea drepturilor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (denumită în continuare CDPD)
- a) Accesibilitate, mobilitate personală, libertatea de expresie și opinie și accesul la informație (art. 9, 20, 21 din CDPD)

Art. 9 Accesibilitatea

Centrul este amplasat în orașul Luduș, situat la aproximativ 45 km de jud. Mureș. Acesta este încadrat de alte case de locuit, are o curte spațioasă în partea din față, spre stradă și în spate, dar și un teren cu iarbă sintetică destinat activităților sportive, iar clădirea dispune de 1 lift de persoane pentru accesul beneficiarilor pe palier, precum și 1 lift alimentar pentru distribuția hranei pe etaje.

Centrul are în proximitate căi de acces practicabile pe orice vreme/anotimp, mijloace de transport public și obiective turistice (Grădina zoologică, Ștrandul Weekend). În vecinătatea centrului se află și Biblioteca Orășenească Luduș.

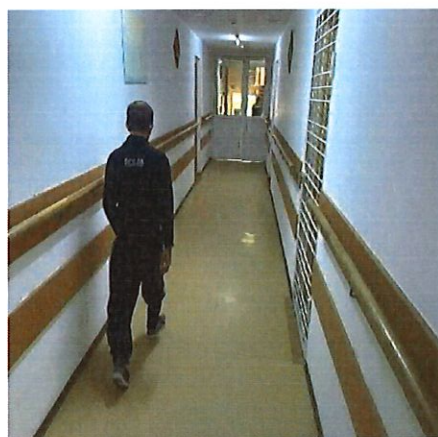


Centrul prezintă o serie de probleme în privința asigurării accesibilizării fizice. În prezent, există mai multe elemente de accesibilizări care pot facilita atât accesul în centru, cât și mobilitatea în interiorul centrului, dar și în deplasările în exterior, cum ar fi:

- curtea are spații verzi, pomi și alei betonate care facilitează deplasarea beneficiarilor aflați în fotolii rulante;
- deplasarea beneficiarilor la etajele superioare ale centrului se poate face pe scări, dar și cu liftul, care la data vizitei era funcțional;
- centrul dispune de rampă de acces la intrare;
- dormitoare sunt spațioase și fără diferențe de nivel la trecerea dintre hol și dormitor sau baie și domitor, astfel beneficiarilor care folosesc dispozitive asistive pentru deplasare le este asigurat spațiu pentru manevrarea acestora;
- toate intrările în dormitoare, în sălile de mese și în sălile pentru activități și recuperare sunt dotate cu uși cu lățimea adecvată accesului beneficiarilor cu dizabilități.

În același timp, echipa a identificat și o serie de nereguli, de exemplu:

- cele două autoturisme puse la dispoziția beneficiarilor nu sunt accesibilizate;
- nu toate grupurile sanitare din centru sunt accesibilizate;
- nu se află montată bară tip mână curentă în toate spațiile comune din centru;
- două autoturisme neaccesibilizate.





Art. 20 Mobilitatea personală

Echipa de vizitare a constatat faptul că în centru există 10 beneficiari cu dizabilități locomotorii care au nevoie de dispozitive asistive pentru deplasare care erau la momentul vizitei asigurate de centru.

Pentru deplasările beneficiarilor în diferite excursii din județ sau în afara lui, dar și în diferite locuri din comunitate, la spitale sau în vizite la domiciliu, se utilizează cele 2 autoturisme DACIA Lodgy și Logan, cu o capacitate de 7, respectiv 5 locuri, aflate în stare bună de funcționare, **dar care nu sunt accesibilizate.**

Art. 21 Libertatea de expresie și opinie și accesul la informație

Conform spuselor personalului, psihologul și asistentul social încearcă să informeze beneficiarii cu privire la drepturile și obligațiile acestora într-un mod accesibil, prin desene și pictograme, mimică și gestică. Materialele informative privind asigurarea igienei personale și Ghidul beneficiarului sunt elaborate într-un limbaj ușor de înțeles cu pictograme și sunt afișate atât la avizier, cât și în camera de vizită. Conform angajaților, aceste informări nu își ating scopul, având în vedere nevoile ridicate de sprijin ale rezidenților, însă trebuie realizate formal conform standardelor de calitate.

Din discuțiile purtate cu beneficiarii (care au dorit și au putut comunica) a reieșit că aceștia își cunosc în mare parte drepturile și înțeleg modalitatea de exercitare a acestora.

Conform angajaților, aceste informări își ating scopul doar pentru un număr mic de beneficiari, restul rezidenților având nevoi ridicate de sprijin, însă informările trebuie realizate formal conform standardelor de calitate.

Beneficiarii au acces la informații și prin intermediul mass-media/tv, radiouri. Există televizoare funcționale în dormitoare, dar și în sala de mese și camera de socializare. O parte dintre beneficiari dețin și știu să utilizeze laptop-ul și telefonul mobil.

b) **Recunoaștere egală în fața legii și accesul la justiție (art. 12 și art. 13 CDPD)**

Art. 12 Recunoaștere egală în fața legii

În centru există 13 beneficiari puși sub interdicție judecătorească. Pentru aceștia instanța de judecată a numit drept tutore persoane din familie.

Din documentele puse la dispoziția echipei de monitorizare și din discuțiile purtate cu personalul, aceștia au spus că nu au informații nici din partea tutorilor privind demararea acestei proceduri, potrivit prevederilor Legii 140/2022.

Art. 13 Accesul la justiție

Nu există pe rol dosare în cauze de natură penală sau civilă cu privire la beneficiari, dar aceștia, prin tutore beneficiază de asistență juridică dacă este cazul, sau pot primi consultanță juridică din partea juristului din cadrul D.G.A.S.P.C. Mureș. Până în prezent, beneficiarii nu au solicitat asistență juridică.

Considerând că majoritatea rezidenților au nevoi foarte ridicate de sprijin privind înțelegerea informațiilor și comunicarea deciziilor, asigurarea accesului la justiție ar presupune oferirea unor garanții care să faciliteze acest acces în eventualitatea oricăror situații care ar presupune exercitarea acestui drept. Astfel de garanții privesc, de exemplu, formarea corespunzătoare a personalului centrului pentru a putea recunoaște și sesiza astfel de situații, a personalului din sistemul de justiție (polițiști, procurori, judecători), accesul la reprezentare legală accesibilă și independentă, asigurarea adaptărilor procedurale pe parcursul actului de justiție. În lipsa acestor garanții și măsuri, astfel de situații pot rămâne subraportate sau instrumentate necorespunzător, cu efect asupra limitării exercitării acestui drept.

c) **Dreptul la viață (art. 10), Libertatea și siguranța persoanei, nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman ori degradant, nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului, protejarea integrității persoanei (art. 10, 14, 15, 16, 17 din CDPD)**

Art. 10 Dreptul la viață

Beneficiarii au propriul spațiu în camere, care este personalizat conform preferințelor lor cu poze cu familia, poze din călătorii/excursii, icoane sau obiecte decorative.

Decesele sunt notificate Consiliului de monitorizare, conform prevederilor art. 13 din Legea nr. 8/2016. În anul 2022 au fost înregistrate 6 cazuri de deces și 3 deces în anul în curs. Nu au existat cazuri de moarte suspectă.

Art. 14 Libertatea și siguranța persoanei

Centrul este înconjurat cu un gard de înălțime medie, care permite vizibilitatea din ambele sensuri. Accesul în curtea centrului se face pe o poartă care este mereu deschisă, iar portarul înregistrează fiecare intrare și ieșire în registrul de acces de la poartă, și dă persoanelor care intră în centru un ecuson pe care scrie „vizitator”.

Nu există un sistem de supraveghere video care să monitorizeze spațiile comune din interior sau exterior, dar au serviciu de pază 24 de ore, din cadrul Serviciului public al Consiliului Județean Mureș.

Din discuțiile purtate cu șeful de centru, dar și din procedura, beneficiarii care sunt considerați de personal ca având discernământ pot ieși din centru fără bilet de voie ca să își facă singuri cumpărăturile fără să fie păcăliți, cunoscând valoarea banilor și să se reîntoarcă în centru. Restul beneficiarilor preferă și chiar solicită să fie însoțiți de către personal, de cele mai multe ori alegându-și persoana care doresc să îi însoțească la cumpărături.

Doar învoirile în familie se fac în baza unui „bilet de învoire temporară”.

Din discuțiile cu beneficiarii și prin observație, la data vizitei, echipa de monitorizare a constatat că aceștia nu sunt conționați.

Art. 15 Nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman ori degradant

În urma vizitei de monitorizare nu au fost identificate elemente care ar putea indica faptul că beneficiarilor li se aplică pedepse, tratamente inumane sau degradante.

Potrivit personalului și a procedurii, situațiile de conflict sunt gestionate de către asistentul medical și infirmierii aflați pe tură. În cazul în care aceștia nu pot gestiona situația prin mediere, consiliere sau îndepărtarea agresorului, atunci se contactează serviciul de urgență 112, conform procedurii.

Art. 16 Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului

Echipa de monitorizare nu a identificat elemente care ar putea indica faptul că beneficiarii au fost exploatați sau au fost supuși unor acte de violență sau abuz. În timpul vizitei, s-a putut observa relaționarea bazată pe respect, încredere și prietenie, dintre personal și beneficiari. Pe parcursul celor 4 zile de vizită, echipa de monitorizare a discutat cu beneficiarii care nu au indicat situații care ar fi putut face obiectul unor sesizări sau plângeri.

La nivelul centrului, se iau o serie de măsuri pentru prevenirea situațiilor de exploatare, violență și abuz. Beneficiarii sunt informați verbal de către asistentul social și psiholog cu privire la protecția împotriva neglijării, exploatării, violenței și abuzului.

Beneficiarii au la dispoziție la intrarea în centru o cutie pentru sesizări și reclamații, dar nu o folosesc. În „Caietul de evidență a sesizărilor și reclamațiilor” nu s-au găsit mențiuni cu privire la sesizări sau reclamații din partea beneficiarilor. Având în vedere nevoile ridicate de sprijin privind înțelegerea și comunicare, dar și faptul că majoritatea beneficiarilor nu știu să scrie sau să citească, aceștia dacă doresc ceva transmit verbal angajaților sau curatorului/tutorelui.

Art. 17 Protejarea integrității persoanei

- Pe parcursul vizitei echipa de monitorizare nu a identificat aspecte care ar putea să pună în pericol viața și integritatea corporală a beneficiarilor.

d) Libertatea de mișcare și cetățenia, viață independentă și integrare în comunitate, (art. 18, 19 din CDPD), abilitare și reabilitare, participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport (art.26, 30 din CCPD)

Art. 18 Libertatea de mișcare și cetățenia

La data vizitei de monitorizare toți beneficiarii aveau emise acte de identitate valabile.

Art. 19 Viață independentă și integrare în comunitate

Din documentele puse la dispoziția echipei de monitorizare, dar și din discuțiile purtate cu asistentul social și șeful de centru există demersuri de transfer a rezidenților în comunitate, astfel s-a reușit integrarea a 3 beneficiari în familie: 1 beneficiar în vârstă de 23 de ani, s-a întors acasă în Bahnea și s-a întemeiat o familie, 1 beneficiar în vârstă de 23 de ani, s-a întors în familie la Sighișoara și este integrat în câmpul muncii, 1 beneficiar în vârstă de 69 de ani s-a întors în propria locuință din Mediaș. Din documente vizualizate reiese că s-au făcut demersuri în vederea reintegrării în familie pentru încă doi beneficiari, în cursul anului curent.

Personalul centrului încearcă acolo unde este posibil, menținerea legăturii și contactul permanent cu familia restrânsă sau extinsă sau menținerea relațiilor personale ale beneficiarilor cu alte persoane față de care aceștia au dezvoltat legături de atașament. Există o cameră de vizită amenajată corespunzător în care se desfășoară vizitele. În prima zi de monitorizare în centru se aflau părinții unui beneficiar. Echipa de monitorizare a interacționat cu aceștia, care au spus că sunt mulțumiți de cum este îngrijit copilul lor și de condițiile pe care le oferă centrul și au spus că vin săptămânal.

Art. 26 Abilitare și reabilitare

Beneficiarii desfășoară activități de organizare și menținere a autonomiei personale, educație motrică, desen, meloterapie și activități de terapie ocupațională (confeccionarea de obiecte decorative, lămpi din lemn traforat și gravat, puzzle) sub îndrumarea personalului specializat.



Beneficiarii participă la activitățile programate/stabilite, dacă doresc, dar desfășoară și activitățile pe care le preferă: astfel, unul dintre beneficiari preferă să monteze piese de puzzle de dimensiuni mari, care sunt înrămate și expuse în centru, alții preferă să meargă în sala de calculatoare și să caute diferite informații sau să se uite la animații, sau să joace table, cărți sau să danseze.



Posturile de psiholog și fiziokinetoterapeut, două posturi de ergoterapeut și 13 de infirmieri sunt vacante.

Art. 30 Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport

Spațiul destinat activităților în aer liber este de întindere mare și este dotat cu bănci, foisor din lemn cu mese și scaune, alei, sptii verzi și un teren de fotbal unde beneficiarii organizează jocuri împreună cu șeful de centru și personalul sau cu oameni din comunitate (copii, vecini).



Din discuțiile purtate cu personalul centrului, dar și din documente, în anul 2019 au efectuat 36 de drumeții și excursii, în perioada pandemică 2021-2022 au fost efectuate 16 ieșiri, iar până în ianuarie a anului 2023, beneficiarii au fost în 6 excursii. La momentul vizitei se organiza o excursie în Delta Dunării pentru un grup de 28 de beneficiari. Anual, în luna septembrie se organizează „Ziua Porților Deschise” și „Cupa Prieteniei la fotbal.” Beneficiarii au participat la un eveniment caritabil de Crăciun „Deschide-ți ușa, deschide-ți inima...” un concert de colinde și muzică populară cu participarea pe scenă a persoanelor cu dizabilități.

Din discuțiile purtate cu beneficiarii, dar și din pozele pe care aceștia le-au arătat încântați echipei de monitorizare, a reieșit faptul că au mers în foarte multe drumeții, excursii sau chiar schimburi de experiență cu centre similare din județ sau din afara lui. Beneficiarii au fost în tabere la munte și la mare, au vizitat anual salinile de la Praid și Turda, grădina botanică din Cluj și Târgu Mureș, alte obiective de interes social și cultural din comunitate și din județ.

Au fost organizate excursii de 2-3 zile, cu condiții de cazare și masă la diferite obiective turistice ale țării: Cazanele Dunării, Castelul Peles, Mănăstirile din Bucovina, Maramureșul Istoric, Săpânța și Mocanița de pe Valea Vaserului, Mănăstirea Prislop din Țara Hațegului, Băile Herculane sau chiar o participare oficială la Palatul Parlamentului României sau Casa Poporului din București.

Beneficiarii centrului povesteau încântați despre faptul că au văzut pentru prima dată Arena Națională din București dar și Stadionul Rapid din Giulești, acolo unde au primit din partea FRF 24 de invitații gratuite la meciul internațional de fotbal dintre Naționala României și Bosnia-Herțegovina.

e) Dreptul la viață personală, respectul pentru cămin și familie (art. 22, 23 din CDPD)

Art. 22 Dreptul la viață personală

Beneficiarilor le este asigurată confidențialitatea datelor cu caracter personal, actelor medicale și de reabilitare, conform procedurii prevăzută de legislația în vigoare.

Art. 23 Respectul pentru cămin și familie

Beneficiarii sunt consiliați în privința întemeierii unei familii, în baza consimțământului liber și deplin. Deși în centru nu sunt formate cupluri declarate, centrul are amenajată o cameră intimă.

f) Educație (art. 24 CDPD)

La momentul efectuării vizitei, 17 beneficiari urmau cursuri de calificare de „Agent de curățenie”. O parte dintre beneficiari au urmat cursuri școlare primare, gimnaziale, licee, diverse școli profesionale, sau speciale.

g) Sănătate (art. 25 din CDPD)

La nivelul centrului, au fost luate măsuri pentru asigurarea asistenței medical primare și preventive. Toți beneficiarii sunt înscriși la medic de familie și au certificat de încadrare în grad de handicap în termen de valabilitate.

Centrul are amenajat un cabinet medical în care există stoc de medicamente, dotat cu aparat de urgență. Administrarea medicației se face de către asistentul medical de tură, exclusiv în baza recomandărilor medicului. Medicamentele, respectiv cele psihotrope și neuroleptice sunt asigurate în dulăpioare pentru fiecare beneficiar, la care are acces doar personalul medical.



Din aparatul de urgență se scot medicamente doar la recomandarea medicului de familie.

Centrul nu deține un registru separat pentru administrarea medicației neuroleptice, dar aceasta este evidențiată în registrul comun de administrare a medicației.

Un număr de 36 de beneficiari se află sub tratament neuropsihiatric.

Spitalul orașenesc Dr. Valer Russu facilitează accesul gratuit al beneficiarilor centrului la toate serviciile de care dispune. De asemenea, în cazurile de urgență majoră se solicită serviciul de urgență 112, iar beneficiarii sunt consultați și primesc tratament de urgență în Centrul de primiri urgențe local/județean sau pot fi redirectionați și internați în alte secții medicale de specialitate.

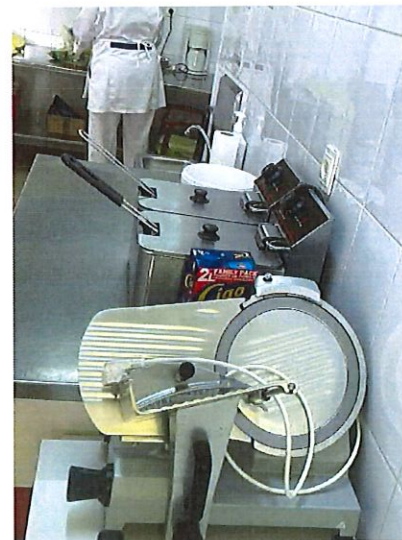
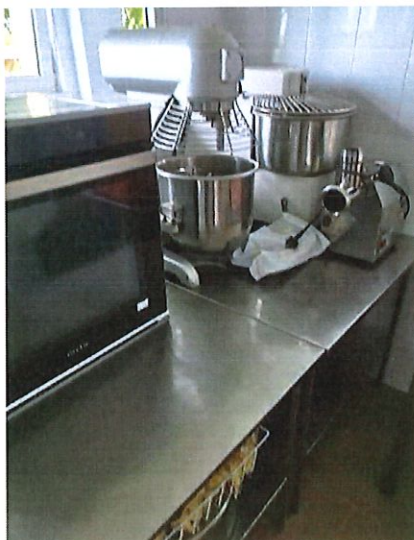
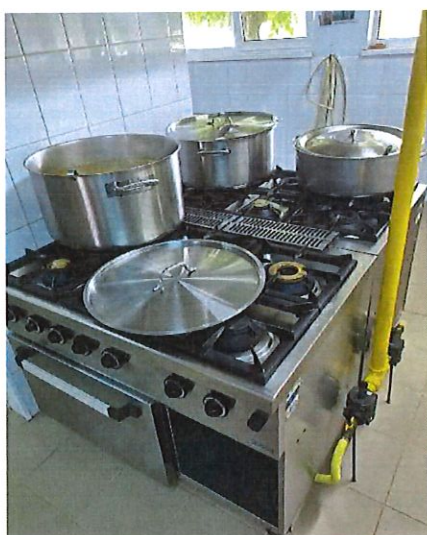
Serviciile de stomatologie de urgență care nu sunt acoperite de către Casa de sănătate, pentru beneficiari puși sub interdicție sunt asigurate prin reprezentantul legal, la anumite cabinete stomatologice din oraș.

h) Munca și încadrarea în câmpul muncii (art.27 din CDPD)

La data efectuării vizitei de monitorizare, niciunul dintre beneficiarii centrului nu era încadrat în câmpul muncii. Nu existau demersuri la nivelul centrului în acest sens.

i) Standarde de viață și protecție socială adecvate (art.28 din CDPD)

Beneficiarii primesc hrană gătită în bucătăria centrului, aceasta este dotată dotată corespunzător (mașină de gătit, chiuvete, frigider, congelator, spațiul de pregătire și preparare carne, spațiul de pregătire și preparare fructe și legume).



Probele alimentare din meniu sunt păstrate separat în frigiderul din cadrul bucătăriei.



Meniul este afișat la loc vizibil, acesta este întocmit de către administrator, realizat de bucătar, aprovizionat de către magazioner, verificat de medic, aprobat de director. Medicul, angajat al centrului se asigură că se respectă regimurile alimentare și că hrana este corespunzătoare din punct de vedere calitativ și caloric.

Beneficiarii își manifestă dorința cu privire la meniu, solicitând diverse mâncăruri, lucru de care personalul ține cont. Din discuțiile cu beneficiarii centrului a reieșit că mâncarea este gustoasă și sățioasă.

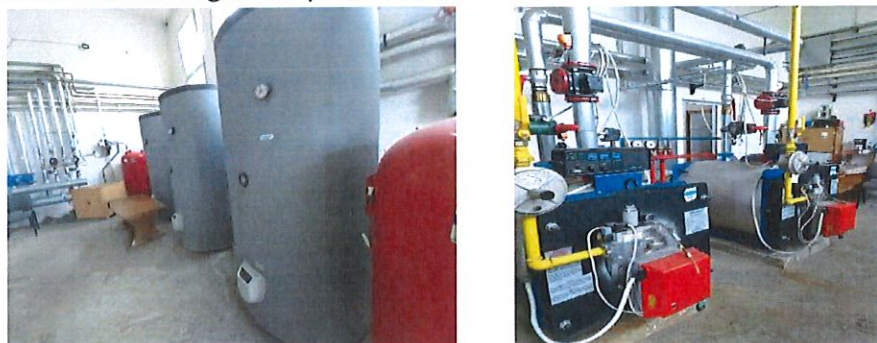


Sala de mese este spațioasă dar necesită igienizare. Beneficiarii mănâncă în două serii, iar unii dintre ei mănâncă în dormitor.



Mâncarea este transportată de la bucătăria centrului la etaj, cu ajutorul unui lift pentru alimente.

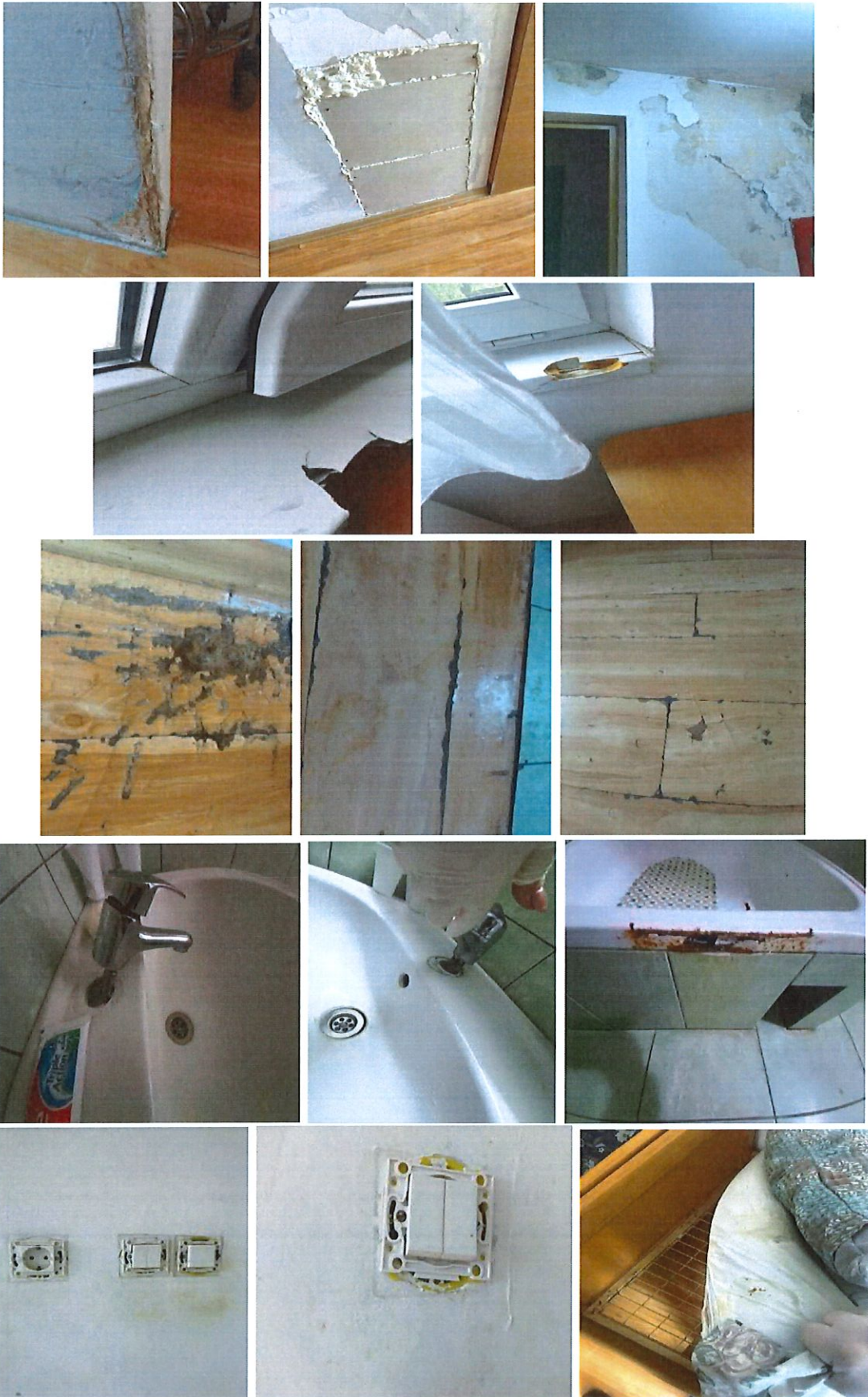
Centrul asigură apa rece de la sistemul centralizat la nivel de localitate iar apa caldă și căldura este asigurată prin intermediul centralei termice proprii.



La nivelul spațiilor de locuit au fost identificate o serie de nereguli grave:

- Pereții de la ultimul etaj prezintă urme de infiltrații cauzate de deteriorarea acoperișului, remediată ulterior; în momentul de față sunt necesare reparații ale pereților și tavanelor afectate de infiltrații;
- În unele dormitoare pereții sunt deteriorați;
- Unele pervazuri sunt sparte;
- În majoritatea dormitoarelor parchetul este deteriorat;
- Câteva baterii de la chiuvete din grupurile sanitare sunt desprinse;
- Într-un grup sanitar cada de duș prezintă urme de uzură;
- O mare parte a întrerupătoarelor nu au masca ornamentală care să acopere sistemul de prindere și să protejeze beneficiarii de eventuale incidente;
- Echipa de monitorizare a sesizat existența unor saltele deteriorate pe paturile beneficiarilor, acestea urmând să fie înlocuite cu altele noi care erau deja achiziționate;
- Prezența pe alocuri a insectelor precum muște și gândaci de canalizare, chiar și după ce personalul calificat a efectuat dezinsecția la nivelul centrului conform procesului verbal nr. 1/20.03.2023.





Majoritatea dormitoarelor sunt ocupate de câte 3 persoane, dar sunt dormitoare ocupate cu două sau o persoană, în funcție de dorința acestora, dar și de spațiul de care dispune centrul.

Obiectele de cazarmament sunt curate și nu prezintă uzură.

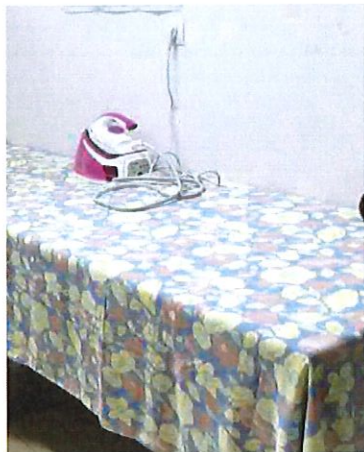
Beneficiarilor le este asigurat confortul termic prin centrala proprie.

Toti beneficiarii au obiecte de igienă personală, iar fiecare dormitor are grup sanitar propriu.

În cazul în care alimentarea cu energie electrică este oprită, centrul dispune de un generator de capacitate mare, care poate asigura curentul electric în centru.

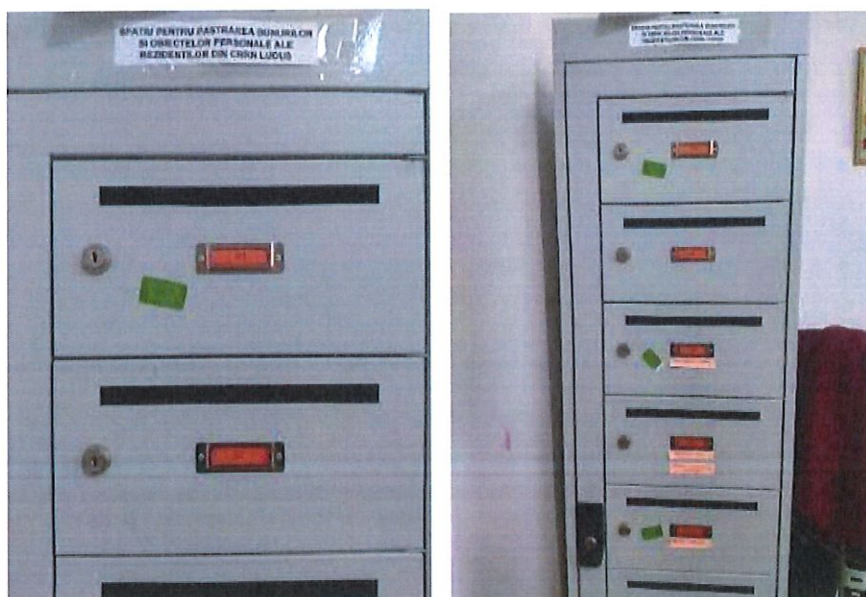
Au fost identificate o serie de nereguli privind uscarea și călcarea rufelor:

- Pe timp rece sau ploios rufele sunt uscate în interiorul centrului într-un spațiu lipsit de ventilație și neaerisit;
- Beneficiarilor le este asigurat cu greu un aspect îngrijit al hainelor, dar și al lenjeriilor, având în vedere că la nivelul centrului există doar o mașină de călcat de uz casnic, calandrul fiind defect.



Spălătoria de haine amenajată la nivelul centrului este dotată cu mașini de spălat de uz casnic și o mașină de spălat de uz industrial, dar și un uscator, precum și zona de uscat rufele pe timp de iarnă. La nivelul centrului există și o camera dotată cu mașini de cusut, unde sunt retușate hainele beneficiarilor.

În privința accesului egal la sistemul de pensii, 24 de beneficiari sunt pensionați (11 au pensie de invaliditate și 13 au pensie la limită de vârstă). Beneficiarii care nu sunt puși sub interdicție își gestionează singuri veniturile, iar pentru ceilalți, veniturile sunt administrate de către tutorii acestora. Pentru 5 beneficiari, la cererea acestora (verbal sau scris), veniturile le sunt administrate de rudele desemnate de aceștia. Centrul dispune de dulapuri în care beneficiarii care doresc, își pot depozita lucrurile de valoare.



Art. 29 Participarea la viața politică și publică

Beneficiarii care au drept de vot și și-au manifestat dorința pentru a-și exercita acest drept, s-au deplasarea la secția de votare sau s-a solicitat urna mobilă.

Recomandări

Având în vedere cele constatate în urma vizitei pe care am efectuat-o la **Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică „Luduș”**, Jud. Mureș, echipa de monitorizare formulează următoarele recomandări pentru respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, astfel cum sunt prevăzute de CDPD:

Accesibilitate, mobilitate personală, libertatea de expresie și opinie și accesul la informație (art. 9, 20, 21 din CDPD)

Art. 9 Accesibilitatea

1. Accesibilizarea grupurilor sanitare (montare bară tip mână curentă la dușuri);
2. Accesibilizarea spațiilor comune (montare bară tip mână curentă).
3. Accesibilizarea autoturismelor.

Art. 12 Recunoașterea egală în fața legii

1. Accelerarea procesului de scoatere de sub interdicție.
2. Elaborarea unei proceduri privind sprijinul în luarea deciziei în acord cu prevederile CDPD
3. Asigurarea de sprijin în luarea deciziilor tuturor rezidenților din centru care să corespundă nevoilor și preferințelor acestora
4. Formarea specializată/autorizată a angajaților în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități, în special privind planificarea și furnizarea serviciilor centrate pe persoană, sprijinului în luare deciziei etc.
- 5.

Art. 14 Libertatea și siguranța persoanei

1. Instalarea unui sistem de supraveghere.

Art. 19 Viață independentă și includere în comunitate

1. Planificarea centrată pe persoană cu fiecare rezident din centru care să vizeze nevoile, dorințele și aspirațiile acestuia în vederea asigurării accesului la servicii și resurse necesare unei vieți independente cu respectarea prevederilor Art. 19
2. Accelerarea transferului în comunitatea pe baza acestei planificări

Art. 26 Abilitare și reabilitare

1. Ocuparea de urgență a posturilor vacante

Art. 28 Standarde de viață și de protecție socială adecvate

1. Renovarea și igienizarea în totalitate a centrului (repararea pereților, efectuare dezinsecție, dezinsecție, deratizare);
2. Schimbarea parchetului din toate camerele beneficiarilor;
3. Schimbarea saltelelor care prezintă urme de uzură;
4. Reparația sau înlocuirea pervazurilor din PVC din camerele unde acestea sunt deteriorate;
5. Reparația sau înlocuirea bateriilor din băile unde acestea sunt desprinse;
6. Achiziționare unei stații de călcat și repararea sau înlocuirea calandrilor;
7. Montarea unui sistem de ventilare în spălătorie.



În respectarea prevederilor art. 14 alin. (6) și alin. (7) din Legea nr 8/20216 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare, instituția vizitată are obligația de a comunica Consiliului de Monitorizare, în termen de 30 de zile, un răspuns motivat de privind recomandările și măsurile dispuse. Raportul de vizită și răspunsul motivat sunt publice și se afișază pe pagina de internet a instituției vizitate, pe cea a autorității publice în subordinea și coordonarea căreia se află aceasta, precum și pe cea a Consiliului de Monitorizare, cu excepția datelor personale.

Prezentul raport are inserate fotografiile din care rezultă cele consemnate în acesta. Restul planșelor și a înregistrărilor nu se fac publice, acestea rămân îndosariate la sediul Consiliului de Monitorizare spre consultare în condițiile legii.

Inspector de monitorizare - [REDACTED]

Expert independent - [REDACTED]

Expert independent - [REDACTED]